

Deelgebied 7, Monumenten, markante panden en hun omgeving

1. Beschrijving bestaande situatie

De gemeentelijke en rijksmonumenten, alsmede de markante panden en hun omgeving in de gemeente Heerde vormen tezamen een deelgebied. Volgens het bijgevoegde overzicht bevinden zich 36 rijksmonumenten (bestaande uit meerdere complexonderdelen) en 3 gemeentelijke monumenten op het grondgebied van Heerde. Daarnaast heeft de gemeente een aantal markante panden aangewezen. Deze bebouwing concentreert zich grotendeels in de centra van de kernen Heerde, Wapenveld, Hoorn, Veessen en Vorchten, alsmede langs het Apeldoorns Kanaal, de Groteweg en de IJsseldijk. Er zijn landhuizen, zoals Bonenburg en Vosbergen, kerken in de verschillende kernen, fabriekspanden, boerderijen en andere agrarische gebouwen, burgerwoningen, en utilitaire bebouwing zoals een sluizencomplex, molens (waaronder molen De Vlijt in Wapenveld) en een tolhuis. De panden hebben elk een zeer specifiek karakter. De bouwstijl is afhankelijk van functie en de periode waarin het pand gerealiseerd is. Het materiaalgebruik is oorspronkelijk; bij eventuele renovaties is met respect omgegaan met de bestaande kleuren en detaillering. Veel toegepaste materialen zijn baksteen voor de gevels, hout voor kleinere bouwdelen als kozijnen en daklijsten en gebakken pannen voor de daken. Wat deze gebouwen gemeen hebben is, dat zij als wezenlijke bouwstenen van de identiteit van de kernen van grote waarde zijn voor de gemeente Heerde. Ook de directe omgeving, tot een afstand van 75 meter van het betreffende pand maakt deel uit van dit deelgebied.

2. Beleidsuitgangspunten Welstand

Het beleid richt zich op het handhaven van de historische karakteristiek van de panden en hun nabije omgeving. Deze omgeving bestaat uit alles wat zich binnen 75 meter afstand van het betreffende pand bevindt. Bebouwing die binnen deze 75 meter van een monument of karakteristiek pand staat mag op geen enkele manier afbreuk doen aan de uitstraling en het historische beeld. Als afbreuk doen aan kan in ieder geval worden beschouwd: een dusdanige situering of omvang van het bouwvolume dat de zichtbaarheid van het monument of markante pand vermindert. Een ander voorbeeld is het gebruik van zeer opvallend kleurgebruik voor grotere vlakken, waardoor de aandacht van het historische pand wordt afgeleid. Omdat de gevoeligheid van de monumentale en markante panden in dit deelgebied groot is, geldt voor deze bebouwing het meest gedetailleerde welstandstoets, die behoort bij niveau 1.

Bij het bepalen van de directe omgeving wordt gerekend vanaf de dichtstbijzijnde muur van het betreffende pand tot aan de dichtstbijzijnde muur van het monument of markante pand. Als een (deel van) een muur binnen de 75 meter cirkel valt, valt het hele pand onder welstandsniveau 2.

Bij de Landgoederen Bonenburg en Vosbergen valt een zone van 100 meter vanaf de grens van de buitenplaats (zoals beschermd door de Natuurschoonwet) onder niveau 2.

Een aantal rijksmonumenten en markante panden bestaan uit meerdere complexonderdelen. De omschrijving van het rijksmonument (inclusief de complexonderdelen) zijn vastgelegd door de Rijksdienst voor de monumentenzorg. Deze omschrijving hanteren wij als uitgangspunt. Voor de markante panden hanteren wij de gegevens zoals die zijn vastgelegd in het kader van het monumenten inventarisatie project.

3. Beoordelingscriteria

ALGEMEEN

- In de situering, de structuur, de opbouw en de breedte van de bebouwing is het oorspronkelijke ruimtelijke karakter, met als uitgangspunt kleinschaligheid, diversiteit en de historische ontwikkeling, afleesbaar.
- Bebouwing mag op geen enkele wijze afbreuk doen aan het monumentale of markante pand in de omgeving.

SITUERING

- Nieuwbouw sluit aan bij de opzet van de bestaande bebouwing in de omgeving.
- De parcellering, de positie en de oriëntatie van de oorspronkelijke bebouwing zijn richtinggevend bij nieuwbouw.
- Het wisselende bebouwingsbeeld van herkenbare individuele panden wordt in stand gehouden.
- Zijgevels die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg zijn als voorgevel behandeld.

MASSA EN VORM

- De bouwhoogte en geleding van de bouwmassa zijn afgestemd op de omgeving.
- De massa en vorm van nieuwbouw zijn zorgvuldig ingepast tussen de bestaande bebouwing.
- Bij vrijstaande woningen kiezen voor een eenvoudige hoofdvorm, met een daaraan ondergeschikte plaats voor aan- en bijgebouwen.
- Bij panden die een geheel vormen zijn toevoegingen per woning ondergeschikt aan de hoofdstructuur en de opzet van het geheel.
- De bestaande samenhang en afwisseling in de vormgeving van de kappen in de omgeving blijven gehandhaafd.
- De kapvorm is afgestemd op het historische karakter van de omgeving.

GEVELS

- Renovatie en/of nieuwbouw respecteren de oorspronkelijke gevelopbouw.
- Wanneer aaneengebouwd wordt; de gevelindeling afstemmen op de oorspronkelijke parcellering en gevelbreedtes.

- Bij splitsing van ruimten blijft de architectonische eenheid van het oorspronkelijke pand behouden; bij samenvoeging van meerdere panden, blijft de individualiteit van de panden voorop staan.
- Bij verbouw en renovatie wordt aangesloten bij de richting en de maatverhoudingen van de bestaande gevelopeningen.

KLEUR- EN MATERIAALGEBRUIK

- Bij nieuwbouw bestaan gevels in hoofdzaak uit baksteen.
- Voor de daken worden bij voorkeur donkere dakpannen toegepast.
- Bij verbouwing of renovatie is het oorspronkelijke materiaal- en kleurgebruik tot uitgangspunt genomen.
- Sterke kleurcontrasten worden vermeden, zowel in de gevels van het gebouw zelf als met de omgeving van het gebouw.
- De kleuren van dakpannen en gevels zijn op elkaar afgestemd.
- Glas, spiegelende oppervlakken, kunststof en plaatmateriaal worden in principe niet toegepast bij beplating van gevels.

DETAILLERING

- Bestaande ornamentiek en specifieke details worden bij verbouwingen gerespecteerd.
- Specifieke detaillering van gevelopeningen, balkonhekken, deurluifels e.d. worden met aandacht voor het historische karakter ontworpen.
- Gevelreclame aan panden met een commerciële functie past binnen de structuur en de detaillering van de gevel.

4. Criteria voor licht vergunningplichtige bouwwerken

Zie ook algemene sneltoetscriteria voor veel voorkomende bouwwerken.
In aanvulling op deze criteria gelden de volgende bepalingen:

PUIEN EN WINKELPUIEN

- Pui ontwerpen in goede samenhang met de architectuur van het oorspronkelijke pand, passend bij de schaal en de maat van de totale gevel.
- Duurzame materialen toepassen, afgestemd op aanwezige materialen v.d. oorspronkelijke gevel.
- Detaillering afgestemd op oorspronkelijke detaillering van de gevel.
- Reclame en naamsaanduiding integreren in het ontwerp van de pui.
- Voorkomen van rolluiken door bouwkundige maatregelen in het ontwerp op te nemen.
- Geen opvallende en/of contrasterende kleuren toepassen.

AAN- EN UITBOUWEN

- Bijbouwen worden bij voorkeur achter de hoofdbouw op de kavel geplaatst en worden in massa, maatvoering en stijl afgestemd op de hoofdmassa.
- Bijbouwen voor de voorgevelrooilijn worden niet toegestaan.
- Materialen, kleuren en detaillering van de aan- en bijbouwen zorgvuldig afstemmen op die van het hoofdgebouw.

ROLLUIKEN

- Opnemen in de gevelstructuur (in of achter de gevel aanbrengen).
- Materiaal en kleur afstemmen op de overige gevel.
- Rolluiken uitvoeren in hekvorm, minimaal 75% transparant.

HEERDE (incl. Hoorn)

Rijksmonumenten (RM)

Bonenburgerlaan 41
 Bonenburgerlaan 45
 Bonenburgerlaan 68
 pastorie)
 Bonenburgerlaan 90
 Dorpsstraat 31

Dorpsstraat 55
 Eperweg 28
 Kerkdijk 2

Vosbergerweg 38

Vosbergerweg 34

Vosbergerweg 36

Vosbergerweg 37-39

Vosbergerweg 40

Zwolseweg 78

Zwolseweg 70

Gemeentelijke monumenten (GM)

Stationsstraat 2

“Markante”panden (selectie) (MP)

“De Bonenburg”
 Boerderij
 Gereformeerd Kerk (eenvoudige zaalkerk +

Villa “Zwanestein”
 H.Johanneskerk , 2 complexonderdelen
 (kerk, bestaande uit toren, schip en koor
 en smeedijzeren hekwerk).

Villa “Jacoba” met Koetshuis

Villa “De Oldekamp”

Villa “De Borchgrave”, 2
 complexonderdelen (villa en brug)

Kasteel “Vosbergen” (complexonderdeel
 van buitenplaats Vosbergen)

Boerderij en Schuur (complexonderdeel van
 buitenplaats Vosbergen)

Bouwhuis (complexonderdeel van
 buitenplaats Vosbergen)

Molenaarswoning/boerderij
 (complexonderdeel van buitenplaats
 Vosbergen)

Tuinmanswoning/boerderij
 (complexonderdeel van buitenplaats
 Vosbergen)

Fabriekscomplex N.V. Ark’s beschuitfabriek,
 6 complexonderdelen

Portierswoning (complexonderdeel van
 Ark’s beschuitfabriek)

Villa “Welgelegen”

Beatrixweg 1

Beatrixweg 3

Blikweg 4

Dorpsstraat 3

Dorpsstraat 44

Eperweg 29

Kamperweg 23

Kanaaldijk 9

Kanaaldijk 11 A (nabij)

Keetweg 5

Kerkdijk 17

Kromme Allee 2

Stationsstraat 4

Vosbergerweg 42

Weteringdijk 3

VORCHTEN

Rijksmonumenten (RM)

Kerkweg 13

Kerkweg 15

*Kerkweg 17 Ned. Hervormde Kerk, 2 complexonderdelen (kerk, bestaande uit schip,
 koor en toren)*

Kerkweg 18

Kerkweg 36

“Markante”panden (selectie) (MP)

Kerkweg 32

Losweg 4

IJsseldijk 99

Oude COOP “Eendracht”, 3
 complexonderdelen (winkel, bedrijfspand
 en silo)

Directeurswoning (voormalig)

Boerderij met bijschuur

Raadhuis (huidige)

Raadhuis (oude) (nu winkelpand)

Villa “De Bodden”

Huize “Kolthoorn”, 2 complexonderdelen
 (villa en woonhuis)

Sluiswachterswoning “Bonenburgershuis”

Schoorsteen EMKA

Watermolen (voormalig), 2

complexonderdelen (woonhuis en
 opslagruimte)

Landhuis “Bischoff Tulleken” met 2
 gepleisterde schuren

Villa “De Kroeskamp”

Boerderij

Boerderij

Boerderij met gemetseld bakhuisje en
 kapberg

Boerderij

Boerderij

Boerderij met woonhuis

Boerderij “t Klare Water” met bakhuis

Boerderij

Boerderij met bijschuur

Boerderij met bijschuur

WAPENVELD

Rijksmonumenten (RM)

Groteweg 12
Groteweg 54
Groteweg 115
Kanaaldijk 63

Kanaaldijk 82
Kanaaldijk 85
Kloosterweg 8
Overweg 1

Werverdijk/de Wangen

“Markante”panden (selectie) (MP)

Ellenhoorn 2
Kloosterweg 9)
Ellenhoorn 4
Kloosterweg 9)
Kloosterweg 9
Ellenhoorn 4)
Groteweg 15
Groteweg 17
Groteweg 19 + 21
Schoorsteen (19)
Groteweg 23
Groteweg 25
Groteweg 27
Kloosterweg 3 (nabij)
Werverdijk 1

Tolhuis
Korenmolen “De Vlijt”
Boerderij
Driekap boerderij, 3 complexonderdelen
(boerderij, schuur en kapberg)
Poldermolen “De Wielewaal”
Boerderij “Het Klooster”
Villa
Hallehuisboerderij, 6 complexonderdelen
(boerderij, bakhuis, wagenschuur,
zomerhuis, schuurtje, hooiberg)
Sluiscomplex, 4 complexonderdelen
(pompgemaal ‘Pouwel Bakhuis’ en sluiskom
(Grote Wetering), keersluis en dijkmagazijn
(Evergunne)

Woning (1 complex met Ellenhoorn 4 en

Woning (1 complex met Ellenhoorn 2 en

Woning (1 complex met Ellenhoorn 2 en

Landhuis “Huize Winfried”
Woning “Klein Winfried”
Woning (19), Boerderij (21), Tuinmuur en

Landhuis “De Polberg”
Koetshuis “De Polberg”
Tuinmanswoning (voormalig) “De Polberg”
Schoorsteen Euroma
Dubbel woonhuis “De Vuurboorne” met
kapberg

*Ir. RR van der Zeelaan 1 Berghuizerpapierfabriek, 2 complexonderdelen
(fabrieksgebouw “historisch silhouet”, voormalig kantoorpand)*

VEESSEN

Rijksmonumenten (RM)

Kerkstraat 19
Veesserenkweg 10
Ijsseldijk 9

Ijsseldijk 24
Ijsseldijk 28
Ijsseldijk 33
Ijsseldijk 93

Gemeentelijke monumenten (GM)

Ijsseldijk 22
Ijsseldijk 26

“Markante” panden (selectie) (MP)

Kerkstraat 28 (nabij)
Veesserenkweg 47
Ijsseldijk 46 Villa “Huize Ruijs”

Ned. Hervormde Kerk
Boerderij met bijschuur “Het Klooster”
Boerderij met aangrenzende bijschuur “De
Holle Wand”
Korenmolen “Mölle van Bats”
Rentmeesterswoning
Oude Molenaarswoning
Boerderij met bijschuur “De Worp”

Maalderij “De Stoom”
Molenaarswoning

Brandspuitershuisje (garage)
Boerderij met bijschuur “De Boerkolk”